

T U S U U

ᑭᑭᑭ ᑭᑭᑭ ᑭᑭᑭ ᑭᑭᑭ ᑭᑭᑭ ᑭᑭᑭ

ጥ ሁሉንም ተቀባይ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՇԱԲՈՒՆԵԱՑ

1-8 1 3-

20, 21, 22, 23. U. 9 f. 1. L.

[illegible]
$$q_{12} = 1, \quad q_{13} = 3, \quad q_{14} = 1,$$
$$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$$

Ի ղեքանգր Մտնողին կայորը, մար-
 աի ւ չէն՝ սաշաւը չին հեարեն
 ետն ճառաւ Վրդեւալի՞ն՝ որ է մեկ շէնու-
 աբ բազմաբն Սաւաշին Տէրութեանը մէջ
 Օտէն. գետին քովը:

ՔՈՒՅԸ ՎԵՐՃԵՆԻՇԻՔԸ ԵՐԶՐԱՐԻՄ. ԵՐ
ԺԵՐՄԻՆ ԶԱՆԿԱՆ ԲԱՆԻ ՏՆԵՂԱՊԵՆ ՂԵ-
ԼԻՆ, ԱՆ ՂԵՂԻՆԸ ՏՆԵՂԱՎ: ՄԵՆ ԲԱՆԻ
ՔԻ ՄԱՐԻՆ ԿԱՆՈՂ ԵՐԵՐ ՔԻ ԺԻՎԵՐԵՐԻ ՔՐՈՎ,
ՔԻՂԵՆ ՏԵՐ ՎԵՐՃԵՆԻՇԻՔԻՆ ՏՈՎ՝ ՈՐՈՇԵ ԱՆ
ՆԱԵԲ ԼՐԱԿԱՐՈՇԻՆ ԵՐԵՐ, ԱՍ ԲԵՐԴԸ,
ՈՐՈՇԻՄՈՆ ՈՒԼԵՆ ԶԻՄԱՆ ԲԵՆԻՆ ԺՐԱՅ ԵՐ
ՋԻՎԱԾ, ԱՌԻՐ ԶԱՆԿԱՐ ԱՍ ԱՆՊՈՂԱՆ ԱՍՈՒՆ:
ԲՈՒՆ ԶԱՊԻՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԵՐԿԱՆ:

Սահմանները տիրեցին ան տեղերում՝
 ասիք լաւանքային ընդուն զսւրս կին՝ բրա

Նեղով Գրառնը գնեւին 30 գերի, նոսնապա
տար յախմբնալ ըսպանին իւրով :

Տանկաբլիկ բերքը արաբացի Մոսկովին
ընտրել էին և կոշտանի 30 հազարի, որին
գլխավորը է Ջենեռալը Լեվին անունով :
Լոնդոնի Ջենեռալը զանգը որոշապես
շարեւէ Թահրինի բերք է 10 հազար հոգի :

Քեհեկդպեհայկն միշ մարաի աշին հրա-
տարակէի Մտկովին Ճէնէտալը բրունա-
նունը էր Սիեղէն՝ Եւ Տանձա պարաիւրն
Ինկիլիզնէրը շատ նուիրով:

November 23 Thursday

Սկզբնականին Տաքան բացառ ամեն
գուռները իրեն նաւահանգստին , ու ներս
քնդանիցաւ քարե համուք ան ամեն նա
ւերը , որոնք որ փաշտելին Մոսկովին հետ
ապար էակներ իրարէ ֆրանսերգի պողեթա
նին , լե՛ւ ուրեմն պոկեց իրեն նաւահանգս
տին գուռները ֆրանսերգին շուրջակա դէռէ
(ԻՄ.Սէ.Բ.Ու.՝)

52

Տեւեկոյն Պառլի Տէնեալ Պառլի ան
հոգութեւն իւր, երբոր Մարտիկէն իրենց Կե-
րուիէ սահմանը յարեկինն է:

Երբոր Պառլիին էն մեծ Տէնեալը խոր-
հեց Վանձուիլէն Վան Նիկիլէթ զորապե-
տը Պառլի Տէնեալին՝ մէկ գործքիմը հա-
մար, փետրվարի 10 ին գիշերը հասաւ Նէ-
ուսէթթին քաղաքը. աս օրվան մէջ երբոր
աս զորապետը կանցներ թէմպէլպուռուկ
քաղաքին՝ սեւաւ սասը տասվերկու խաղա-
խի չափ որոնք կերթայինկոր առաջ՝ տեղ
պատրաստելու 500 Մոսկովի համար: Աս
թէմպէլպուռուկ քաղաքին մէջը կար մէկ պաղ-
դալիժիմը Պառլի զօրք, որոնք ամենեւին
գէմ չէին գներ մոսկովներուն, և կըթո-
ղուին որ Մոսկովները ինչ որ ուզեննե-
նեն, բայց աս քաղաքին քաղաքապետը քիչ
մը գէմ գըրաւ, ու չուղեց որ հոնտեղը
մըտնան այնչափ Մոսկովի զօրք. անոնք ալ
աւանց դժուարութեւ ելան դացին ուրիշ
տեղ: Մէկ քանի օր առաջ բռնըված էր
15 խաղախի չափ, բայց թող արվին ետքը
գըլաւորներուն հրամանովը, Պառլիին զօր-
քերը ու խաղախները մէկմէկու հետ խա-
ղապուծք կերթային, և կերևնար թէ մէկ
էր իրենց Տէնեալներուն խօսքը:

Աս Տէնեալը երբոր հասաւ Նէուս-
էթթին, գըտաւ հոնտեղը Մոսկովի Տէ-
նեալին պատերազմի օգնականը՝ որուն
անունը էր Քէնոնիքէֆ, պար բռնելու
մէջ. խօսեցաւ աս զորապետը Տէնեալ
Պառլիին հետ սահմանիմը չափ, աս խո-
սակցութիւններուն մէջ ըտաւ Տէնեալ
Պառլիը, էս ամենեւին կախում չունիմ
ի գալիսի փոխաբայէն, ինծի բանմը չե-
յանձնըված, էս հոս կըկենամ միայն իմ
զօրքերս կարգաւորելու, հաղցնելու, ու
ամբողջացունելու պակասաները:

Հասարակաւ. Վանձուիլէն Վան
Նիկիլէթ:

Ք Ր Ա Ն Ս Ա.

Պրէմա. 26 Մարտի:

Աս ամսուռ 24 ին Քարա-Սէն-Սիր Փրան-
սիկին Տէնեալը՝ Բալիս անունով մէկը
600 հոգիով խրկեց Պրէմէրէհին գեղե-

րուն վր. վան զի ասոնք բոլոր ապստամ-
բերէին Փրանսիոյն ու բացերէին ինկիլ-
զի գրօշակ: Ասոնց օգնելու համար ինկի-
լիզը ցամաք թափեց հարկւր հոգիի չափ,
որոնք բերին աս ապստամբներուն 2 հա-
զար թիւֆէնի ու 2 ալ թօփ. ապստամբ-
ները քաղաքին փախուցին բոլոր տուրք առ-
նող մաքսին պաշտօնատերները:

Աս Բալիս զորապետը շուտովը հասաւ
Թիւնսիին վրայ. երբոր մօտեցան Փրան-
սիկները ասոնց, ապստամբները մէկ թօ-
փիմը ձայնով բարեւ արվին. ճակատեցաւ
աս զորապետը ասոնց գէմ որոնք կային 2
հազարի չափ. ինկիլիզները ասոնց մէջէն
կորոյլէին իրենց կարմիր գգեստովը: Մէկ
սաստիկ կըրակիմը ընէլէն ետեւ մէկմէկու
վրայ. Փրանսիկները զօրացան Թիւնսիին
վրայ, զարկին զասոնք ու բոլորը ցրուեցին
առդիւ անդին. առին որչափ թօփ կարնէ,
ու 300 ալ ապստամբներէն գերի բռնեցին:

Ասիկց գարձաւ ու շուտովը դնաց Քառ-
ւսպուռուկ գետին վր. ինկիլիզները բլցու-
ցերէին աս կամուրջը, ու կըպաշտպա-
նէին՝ որպէս զի Փրանսիկը չափցնի գետին
մէկալ կողմը ուրտեղ որ կըկենային իրենք.
բայց Փրանսիկին զօրքը հասնելուպէս առ-
մենեւին հանդիստ չաւած զարնըվեցաւ ին-
կիլիզին հետ, մօտն ասոնց շինած պառ-
նէներուն մէկէքիլէրան մէջը ու սպան,
նեցին 15 ինկիլիզ. աս գործողութեւն մէջ
Փրանսիկին կորսըվեցաւ 4 հոգի:

Աս միջցիս մէջ Աւբիզ զորապետը 8
հարիւր հոգիով (որոնք կերթարկոր Վէ-
սէր գետին ձախ գին) կէսօրվան մօտ հա-
տու Պէքսէմին մէջ եղած պատնէշներուն
վրայ, զարկաւ զասոնք, ու գերի բռնեց
գէնքերին ձեռնընին: Ասոնցմէ 30 թօփձի
թիւֆէնիլէմիշ ընէլ արվաւ. 8 ալ ուրիշ
թօփձիներ՝ որոնք ապստամբութեւն ժամա-
նակը միացերէին ապստամբներուն հետ:

(Օրագր. կայսեր):

Ամէն օրագրութիւնը ու մասնաւոր-
րաց թուղթերը արվին իրենց ժամանակին
կէօրէ բաւական տեղեկութիւն Մօսքայի
զարհուրէին կրակին վրայ, բայց մէկ հար-
կաւոր պարսպամը զանց առնըվեցաւ արէկ
անաւոր լիհասիցներուն համար, ուստի
հիմայ կըգնէնց հոս: Կար մէկ երեւել Մէ-
քենադարմը Փրանսային մէջ որոնք շինե-
րէր մէկ տեսակիմը զարմանալի չալը
որուն

որուն անունը դրուա բանմէօքիս որ կը
Թարգմանի ամմէն եղանակ կմ անոյ՝ ձայն :
Նոյնը շիներէ մէկ ուրիշ մեքենամընալ՝
որով առանց աշխատանքի ծառերը կը չա-
նէր արմատէն քեօէն : Հիմայ կընօսինկոր
ամմէնը յայտնի : Թէ աս մեքենագործը եր-
կու տարի առաջ խըրկերէ Մօսքա մէկ
չորսգին կըրակ ձգօղ մեքենամը : որնոր
փոխ առերէ մէկ ինկիլիզմը աս մեքենա-
գործէն 100 հազար ինկիլիզի ոսկիով, բայց
աս գաշինով խաւով Թէ 5 տարի մնայ հոն,
և տիրոջմէ անկախ իրեն ուզածինպէս գոր-
ծածէ :
(Գապէի. Գրմիս :)

Համառօտութի մէկ խաղիմէ՝ որ իւրիւ Էս-
թն ճիւղէտաւ Սպանիայէն, պատերազմի մէծ
պաշտօնապէրին :

Մատրիս 10 մարտի 1813 :

Որ տէր, հետ կուտաւաբարա դաւա-
ռին մէջ եղած գործողութիւններուն փետու-
վարին առջի օրերը, արժանի եղալ համար
տալու Բու Տէրութեդ աս ամուս 10 ին
գրած Թուղթովս : Աս գործողութիւննե-
րուն մէջ որովհետեւ վերաւորվեցաւ Ա-
բէրի Ճէնէալը, շուտը անոր տեղը դը-
րի Բասայը Ճէնէալ, ու շատցուցի
ձիւաւորներուն զօրքնալ ան դաւառին մէջ
խրկելով 27 երորդ որսորդներուն դուռնդը՝
որոնց գլխաւորը էր Ճէնէալ Ավին :

Չորքը շուտը ձամբայ ելաւ հասնելու
համար ապստամբներուն դուռնդին ետեւէն,
բայց անոնք չուզելով պատերազմ ընել,
փախան անդին աստին, և այսպէս չիկըր-
ցան ետևնուս հասնիլ : Ճէնէալ Ավին
ասկից վերջը հրամանաւ մենծ Ճէնէա-
լին, ան 27 երորդ ձիւաւորներուն դուռն-
դով ու մէկ ուրիշ հետևակներուն դուռնգով
ձամբայ ելաւ երթալու դէպ 'ի Թափօ դե-
տին ձախ կողմը, ու երբոր ձամբան էր
դեռ, ըսեց Թէ ապստամբները կուզեն
իրենց զգեստներուն մաղաղաները պարսիւ
Արմալօնէսին մէջ, հետ մէկ քանի շարժ-
մունքով ընելէն ալ կողմը դէտին՝ վաղեց
իրեն դուռնգովը Վալըալալաօսին ու Աս-
մալօնէսին վրայ, ու գտաւ հոնտեղ 200
հազար դէպի մալ. ան բաները որ չիկըցան
բերել սայլերու առաքանէրաւ պակսութե
համար, կմ ուրիշ հարկաւոր միջոցներու,

հոնտեղը այրեցին : Ասոր հման դընըվե-
ցաւ հոնտեղվանքը պատերազմի շատ պա-
շարներալ, կէսը գործածեցին մերձը, կէս-
նալ ապականեցին դոյ ըրին : Յետ աս բախ-
դաւոր գործքէն Ավի Ճէնէալը դարձաւ
գնաց Հուէթին վրայ :

Ճառայ քո ևն ևն :

Հասարակաւ. Բոնթէ Էսթոն :

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Կրկին Սիկիլիոյ :

Նաբօն. 5 Ապրիլ :

Սապար առնըվեցաւ Նաբօնին՝ Թէ սի-
կիլիայ ապստամբութեմը եւերէ ինկիլիզին
դէմ : Սիկիլիային Թագաւորը որ քաջված
էր Սիկիլիային մէկդին իրեն գեղերը, դար-
ձաւ աս միջոցին Բալէրմօ. երբոր տեսաւ
բոլոր ժողովուրդը իրենց Թագւորը, սիրտ
առին ու ուղեցին հանել դուռս իրենց աշ-
րութե օտարական կառավարութիւնը. քիչ
ժամանակվան մէջ բոլոր քաղքին ձամբայ-
նէրը լըցվեցաւ ապստամբներով, և չորս
դիէն կըպօռային կամ մեռնինք, կամ վը-
նընտենք օտար տէրութիւն մեզմէ :

Ինկիլիզները երբոր տեսան Թէ յանկար-
ծակի վրանին ժողովեցան ապստամբները,
հարկաւոր եղաւ որ ապաւինին սլաւօֆ-
ըւան իրենց հոն դընըված զինած տեղ-
վանքը : Լուս Պէնգիլինը որ էր ինկիլի-
զին մենծ Ճէնէալը, իրեն բանակովը,
ու շատ Թօփերով վաղեց ան ապստամբնե-
րուն վրայ վընտելու համար : Մէկ մենծ
նաւմը ու երկուք ալ ֆուէկաթ որոնք որ կե-
ցերէին քաղքին դիմացը՝ ապստանացին քա-
ղքը Թօփօտելու՝ եթէ ամմէն մարդ իրենց
տեղը չեքալվին : Աս խռովութե միջոցին
մէջ Ֆերաինանտոս Սիկիլիայի Թագաւորը
եկաւ իրեն պաշտէն ծածուկ կերպովմը
ու փախաւ նորէն իրեն գեղի տունը :

Երբոր աս խռովութիւնը աղեկմը դադը-
ցանէ շատ երևելի մարդիկներ բանալ դըր-
վեցան, վասն զի ինկիլիզները կասկած ու-
նեցան՝ Թէ ասոնք գրգռած ըլլան աս ապս-
տամբութիւն :

(Համառօտութի 'ի Մօնիթ. Կրկին Սիկիլիայ :)
Հոսօ :

Այրել 10 ին' աս քաղքին մէջը հրամա-
նաւ մարտի պաշտօնատէրներուն, այրեցին
հրապարակին մէջ շատ արգելած ապրանք-
ները: (Օրագր. Հոս. 12.)

Խապարէր' որոհ' Վէնէքիլ քաղքին մէջ իսմ
իւլան, իսմ իւլանի մասնաւոր վաճառականն է-
րուն խաղաղութիւն, և իսմ իւլանի երկայն ժամա-
նակ ժողովարարներ մէջ իբրեւ ձգարիս:

Վէնէտիկ քաղքէն միայն' ապրիլի 22 ին
ժողովեցին 7 հարիւր հոգիի չափ ղենու-
րութե համար, ու շուտով ճամբայ դրին
խրկեցին ուրիշ քաղաք' կրթելու հոնտեղը
ղենուորական արհեստի մէջ:

Վէնէտիկի նաւահանգստին դիմացը ու-
թորեստին կողմերը, երեցան 30, կմ' 35 ին
կիլոյի մեծ նաւեր լըցուն մէջը զօրքով,
բայց ասոր վախճանը ինչ է' ամենեւին չի
մացկեցաւ:

Տէրութե' հրամանաւ ամեն իւլէի նա-
ւակներուն վրայ նշան դրովեցաւ: Մէյ-
մէկ թօփ քաջող նաւակներ պիտոր պատ-
րաստովին պահելու համար Վէնէտիկին
նաւահանգիստը չորս կողմէն: Վէնէտիկ
քաղաքը շատ մարդիկներ փախան, գրեթէ
150 միլիոն հեռու վերի կողմերէն, վասն զի
ան քաղաքները շատ թօփի ձայներ կըլսու-
նէ եղեր:

Թէպէտեւ բաւական տեղեկութիւն աը-
վինք ֆրանսըղին մոսկովստանէ ետ քաջ-
ոճելուն վրայ ինչպէս որ կըգրքէին զանա-
զան օրագրութիւնները, բայց մէկ մասնա-
ւոր պարագայմընալ հանգիստերէ էն վեր-
ջի Մօսքաէն անդի եղած պատերազմէն ա-
ռաջ, որ մէկ անկից եկած օֆֆիլիալմը
պատմեց Վէնէտիկու մէջ:

Ինչպէս որ առաջ գրեցինք, երբոր ֆրան-
սըղները մօտեցան Մօսքաին, ու Մոսկով-
ները ըստիպեցան աս քաղքէն ալ ետ քաջ-
վելու, պարպեցին քաղքէն ամեն բանը,
ու ետ քաջոճելու ժամանակ կըրակ տըվին
ու մոխիր դարձուցին բոլոր քաղաքը: Նա-
բօճէն կայսրը մտաւ հոս բոլոր իրեն գուն-
դովը, բայց ամենեւին բանով չիգըտաւ հոն:

տեղ: Իրեք օր մեծ ուրախութիւն ընէլ աը-
վաւ իրեն բոլոր զօրացը, ուտելով, ու
հանդէպեցունելով աս աւերակ քաղքին մէջ:
Երբոր լըմընցաւ աս իրեք օրը ուրախուէ,
հրամայեց կայսրը որ պատրաստըվի բոլոր
բանակը առաջ երթալու դէպ 'ի Բէգու-
սլուսի. երաւ Մօսքաէն իրեն մեծ բանա-
կովը, ու մտաւ մէկ անտառիմը մէջ' որուն
երկայնութիւնը կայ եղեր գրեթէ 80 միլիոն
չափ. երբոր աս անտառին մէջ տեղովանքը
հասան' լըսեցին մէկ թօփիմը ձայն այնչափ
հեռովանք' որ կարծեւրեն թէ երկիկքը կը-
գոռակոր. աս ձայնէն վերջը բանակը շուտ
շուտ ըսկսաւ դաւել գուրտելալու համար
ան անտառէն, և թօփերուն ձայնը երթա-
լով երթալով կըմօտենար. ֆրանսըղները
մարդմը բանմը չէին տեսնար, բայց կա-
կածմը առին թէ մէկ բանմըկայ հոս, ու
սրտերնին վախմը առաւ: Թօփերուն ձայնը
երթալով երթալով իսկաւ կըմօտենար, ու
իրենք անտառին ճամբան չէին կըմնար լը-
մընցընէլ: Թօփերուն ձայնը առաջ որ
կուգար հեռուէն ու չէր իմացկեր թէ որ
կողմէն կուգայկոր, վերջերը երբոր ձայնը
կառնէիննէ' կիմանային թէ աս ձայնը կու-
գայկոր իրենց երկու կողմէն ու ետեւէն,
բայց դեռ մարդմը բանմը չէին տեսնար:

Ասկից քիչը ժամանակ անցնէլն ետեւ
մէյմընալ ինչ կըտեսնաս, անթիւ բազմու-
թի խաղախներու, կըտարած իրենց ճամբան
ետեւի կողմէն' վրանին կուգանկոր. անա-
տենը բոլոր բանակին կարգը խառնալին,
դորած սկսան ամենքը փախիլ. կայսրը
իրեն կըտրի՞ պահապաններուն գունդովը
փախաւ ասոնց մէջէն. զօրքը մնաց հոն ու
ջարդըվեցաւ կէսէն աւելին, իսկ մնացած-
ները գերի բռնըվեցան. աս սուրէն խալը
սեցան մէկ քանի երեւելիներ, ու քիչմընալ
զօրք:

Աս օֆֆիլիալը որ կըպատմէ աս բանե-
րը, փախչողներէն մէկնէ, բայց փախչելու
ատենը հանգիստերէ մէկ խաղախիմը' որնոր
վերաւորերէ երկու տեղէն զսա օֆֆիլիա-
լը: Ամեն ունեցածնին չունեցածնին մնա-
ցերէ հոն, և փախչողները իրենց շունջ
աւերեն Լէհաստան:

Աս դործքը' որ է պատմութիւն հիմակվան պատեհիս, տասնըհինկ օրը մէյմը կըտարպիւ-
ԻՎԵՆԵՏԻՎ ԻՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ԶԱԶԱՐՈՒ: